

BIBLIOTEKA

Zakl. Nar. im. Ossolińskich

XVI

104

16

~~39~~

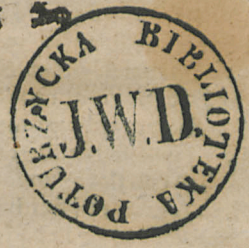
33.

1

PIOTRYPA
WEL

Albo

Dwানাście Artykułow wiary Żołnierskiej.

Upomnienie przyjaźne do PP. Żołnierzów.

N w Indyach ni w Krainach zamorskich zrodzeni/
Ani w innych prowincyach obcych sprowadzeni/
Ale kochać: kochać naszą/ krewną i naszą/
Was/ y cokolwiek mamy miżernie rozprasa/
Pastwi się nadzają nasza: we krwi naszej brodzi/
We łach pływa: a ięszce Bog wie na co godzi.
Nieszczęśliwi Rodzicy którzy was zrodzili/
Gdyż wielce swęj opczyłnie wami; aż kłodzili.
Lecz rodzicy niewinni cierpieć tę przysłówki/
Bowieć wszystko że kłania wase własne głowki.
Bez litości/ bez prawa/ bez węgę baczenia/
Lupiac niewinnych ludzi; i ch dobrego mienia.
Pomniycie wždy że Bog jest/ że was będzie sadił/
Je was do piekła posle/ jeśli który zbladził.
A barzoście zbladził w tego przykazaniu/
Jako śpisał od Biedza na jednym kazaniu.
Bo Bog nie karał; z cudzych rzeczy nie pożadać.
Nawet dobrych nie śmiecia; nie cudzie poglądać.
A wy czym się karmicie? w co się odżywacie?
Skład złoto/ srebro/ świąt/ si, d wszystko sprzet maćie.
Dlaczego że krewie w bogich wszystko to wam rosicie.
Gdyż to prawda żeście wy w nas krewawi goście.
A żeście bracia nasi; jał nam wielce tego/
Żeście tak zapomnieli wrodzenia swęgo.
Wspomniacie na ślachectwo/ wspomniacie na cnotę/
Wspomniacie że wam potym wspomniacie te robotę.
Nie zawstęć będziecie wasa Confederacya/
Nie za długo będziecie z was każdy jako y ja.
Bo gdy cokol spiekiecie/ bić go y wrona/
Toż wam będzie gdy wyjdzie gromadna obrona.
Choć się nie po bractwie; z nami obchodzicie/
Mamy jednak nadzieję/ że się obaczycie.

XVII - 104 - III

PIOTR Y PAWEŁ.

Albo Dwanaście Artykułow wiary Żołnierskiej.

Piotr. Bracie Pawle co ia tu teraz widze w Litwie/ bá y po
wsytkim Prolestwie/ gromády iákies ludzi ode wsi do wsi/ od
miástecká do miástecká wszytkiem błááigce sie/ iákoby czego
bukáigc? Paweł. Bracie Pietrze/ y iac ledwie sie domyslic
moga: ále zdami sie ze to nášy chwálebni żołnierze. Piotr.
Jesli żołnierze/ coż to oni zá przeiażdži stroig? Paweł. Ná
woyne iáda. Piotr. A wiedzaš gdzie tá woyná? Paweł. Do
Kłoby Bogá żeby żołnierz nie wiedział gdzie woyná Pi. Ale
mnie sie zda ze nie wiedza/ bo błáda? Pa. Jáko/ błáda? Pi.
Ato iedza to w zad to wprzod/ ode wsi do wsi/ iákómci przod
ku námienil/ zgólá iákoby omamieni Pa. Nie/ nie sąc oni oma-
mieni ieno dla stácyey/ ták iáko owo myśliwiec w chroście ná
záigcá zákládáig. Pi. Wszakem ia zgadł ze oni nie ná woynę iá-
da/ y nie wiedza gdzie woyná: ále tylko dla stácyey/ iákos sam
powiedział wsi przeieždzáig: Rychley wiedza wiele wlok Ktory
Szláchić ma Bo przyiáchwóšy záraz ná plác z Inwentarzem
wyieždzáig/ y nie pytáig wiele maš wlok? iedno porwádáig/
maš ták wiele wlok/ day ták wielka stácyá Pa. Ato niemiáš
żeby żołnierz bez stácyey ná woynę mogli záiáchác? trzebác mu w
drodze iedc y pic/ y koniá karmic: Toć to iest drogá ná woynę.
Piotr. Jesc pic przystoynie y koniá karmic w drodze/ prawdá
to ze potrzeba żołnierzowi/ y iam ták czynil Kiedym żołnierska
slugowal/ álem ná to brał zold z tegóm sie stráwowal: Bo ták
Jan Krziciel wczyl nas v Jordanu. Pa. Oy Pietrze Pietrze/
Teráznieyšy żołnierz v Jordanu nie był: á teź zoldem nie záiá-
chalby y pułmile od domu. Pi. A czemuž to ták poblizu wstáig
mu konie? Pa. Ażáž mu nie trzebá wolu/ iáłowice/ báraná/ go-
si/ kurow/ mášlá/ syrow/ iáiec/ stoniny/ joli/ krup/ grochu/
A 2 pšenice/

pszenice / ieczmienia / gryki : Piotr. Zala / hala / a bedzie
Poniec : Pawel. Postoy ieczcie bedzie wiecy : Chmielu ktor,
mestwa dodacie / owsa / siana / slomy / drew / swiec do kart.
Piotr. Szkoda jes nie przydal plew : Pa. Oy bedziec co lepszo
go miasto plew. Pi. A prze Bog coz ieczcie takiego : Pa. Sza
franu / piepru / gozdziow / galganu do piwa / cynamonu / zc.
nuz dla myslistwa skwarek y tluczy. Pi. Ba tos mi czyscie
wymalował te stacya iuzbym ia teraz na zolnierska wolat ia-
chac niz na wesele : A coz po szafianie Panu Zolnierzowi / abo
po myslistwie : Pa. Szlachectkie to zabawy / a zolnierze wszytko
slachtá. Pi. Ly nie slachectkie / delikatkie / rospustnickie / to
trowskie iednym slowem. Slugowalismy tez kiedyz zolnierska
a wiere nie myslilismy o szafianie ani o gozdziach : dobryz
byl wedzonki smat z chlebem suchym / a krupy z stonog; y to nie
zawse y nie kazdemu : A o myslistwie ani sie snilo zolnierzowi.
Ja wierze zeby obiefono takiego zolnierza na ten czas (y terazby
sie godzilo) co to ukradzy v konia psu daie owies / bo go nie na
psa wydiera v chlopa iedno na konia. Pa. Day pokoy mily
Pietrze temu obiezeniu / popustoszylbys y puszcza Krolowi / Ja
kos ty iest furys buduiac Subienice : a nieradzilbys nic przecie /
bo tu iuz swawola tal na Kiel wzielá : ze wszytkich swowolnio
row / ba y wszytkich drapieznikow / lupiezcow / szalbierzow / zlo-
dzieciow / musimy miec za zolnierzow. Pi. Tegoc ia dawno chcial
abyz mi na to pozwolil / ze to nie wszytko zolnierz / co sie zolnier-
rzem zowie y stacya bierze : Bo chocia zolnierzowi dobremu
stacyey potrzeba : ale owo powiedz mi mily Pawle co iest / cze-
gom sie ia nie raz napatrzyt : Prziedzcie Kotá do wlosci / ize
dam na przyklad / miezkanie sobie zamierz y na tydzien / stacya
sobie naznaczy y wybierze. Pytam naprzod / na co tal dlugie
miezkanie zolnierzowi w ciggnienu na iednym miejscu : Pa.
Trzeba im naprawic wozy / koniom wytchnac / y pokowac ie /
sobie sukien latac / zc. Pi. Tliech tal bedzie / choc nie tal iest :
Pytam daley : kiedy sie z tego miejsca russa wozy naprawi wszy /
Ponie

nie pokawawşy / miody / piwá / gorzałki / popiwşy: lotroftw
nábroiwşy / ná co zá káždym wozem pieć / ſeć / podczas dſie
ſieć iáłowic wioda / wraź bárańow / geſi / kurow ? A koby ſie
náliczył: A w woſiech ſyrow / máſlá / ſtonin / krup nád potrze
be / ſian y owſow / y czego w wozy zábráć nie moga / zá pulceny
goſpodarzom y komu ſie náwinie poprzedawşy / ná co to mowi
powiedz mi miły Páwle? Pa. Wſytko to dla pácholtkow / że
by im ná drugim / y ná trzecim ſtánowiſtu mieli dáć co ieſć.
Pi. A to drugie y trzecie ſtánowiſto dálekoź y beďzieli wolne od
tákieyże ſtácyey / mnie ſie zdaże to nie dla drugiego y nie dla trze
ciego ſtánowiſtá / bo mu tám znówu dáć muſſá: Ale trzebá mu
nie tylko woz ále y káleka ſpiżowáć: Bo to poprzeda kóremu
do domu dáleko: A kóremu poblizu to mńnie z tym do domu /
y pocztu ſie podczas odrzeſſy pod chorągwig: Bo ſtoi zá dſie
ſieć pocztow co oberwał / y ma to ſobie zá wyſlugę / y beďſie ſie
z tego potym chlubit mowiac zem wyſlużył / ano to właſny wy
dſierek y ſłodſieyſtwo. A toż ia ták mowie / że ten ieſt koniec tego
ich błákania / żeby bez woyny náiadſy ſie / nápiwşy ſie darmo
nie domá / domy ſwoie ieſſeże zápomogli: áleć to zápomózenie
wyniďſie im ná to / iáko iednemu zá moiey pámieci / ktory z tákiey
wyſlugi miał ná ſto tyſięcy złotych máietnoſci; potym w krote
ce w imie Boże o ſelag proſił. Pa. Pietrze / názyt to po de
ſperáktu przeciw żołnierzom mowiſſ / á oni nie dáďſo ſobie w nos
dmucháć. Pi. Wierz mi Páwle żeć im nie ſtoże / by wſytkie
buzdygany bá y lby ſwe o brame niebieſſá poſlułli / nie odemkń
im niech ida do piekła. Pa. A Pan Bog co ? Pi. Aza nie po
mniff coſ zá dekret Boży ſam nápiſal / że drapieźnicy nie máio o
gladáć kroleſtwá niebieſſiego. Pa. Oduſć mi Pietrze / táćci
ieſt wiere. Pi. Bá ieſſeże ia tobie przydam / zem byl ná iednym
kázaniu gďſie Kſiądź porównal żołnierzow z Pánem Chryſtu
ſem. Pa. To ich prójno do piekła odſyłaſ. Pi. Sluchay iedno /
wyirzyſſ że tám zoſtáć muſſá. Pa. Jákoź to dla Boga: ponie
waź z Pánem Chryſtuſem zrownáni ſą ? Pi. Ato ták mowił
A 3 ten Kſiądź

ten Aśigdz : Chrześciance w Pánu Bogu mili : Żolnierze náŝy
podobni sá Pánu Chrystusowi : Bo iáko Pan Chrystus náro-
dził się ná ten nędzny świat / ták y oni rodzą się : Pan Chrystus
rośł y pomnazał się w leciech / y oni tákże rośta y pomnazaia się :
Pan Chrystus wciérpiał wiele niewczasów y trudów dla zbá-
wienia ludzkiego / y oni tákże dla wybáwienia oyczyny swey
wiele ciérpią : P. Chrystus vmęczony y vmárt / oni tákże vmiera-
ją : P. Chrystus pogrzebiony y onych grzeba. P. Chrystus zmar-
twychwstał y wyszedł z piekła / O / tu już Chrześciance wátpia /
iż oni nie wynidą z piekła / tám im zostác przyjdzie ná wieki.
Atoż widzisz iáko ich nadobnie stosował ten Aśigdz z Pánem
Chrystusem Paweł. Dobrzeć z przodku / ále ná końcu się : Jes-
dnął do pokuty się wdádza / tedy im Pan Bog odpusćci. Piotr.
Jeśli im chłopkowie nie odpusćca / tedy im y Pan Bog nie od-
pusćci : Bo on jest opiekunem sirot : A oni áni práwá / áni stu-
sności / áni Arolá / áni Boga się nie boia / sámi sobie práwem /
sámi słusnością / sámi Krolew / tylko że nie Bogiem. Pa. Ero-
giś bázno Pietrze iáko twojá naturá niesie : Ale tylko ná jednę
stronę pátrzyś / á ná drugą nie. Pi. Jáko to ? Pa. Chłoptow
wspráwiedliwiáś / á ná żołnierzów wszytkę winę kládzieś. Pi.
Bo ták się dzieie właśnie. Pa. Ale ná to trzeba wzgląd mieć że
żołnierzom nie plácono ? Pi. Dobrze : Ale kto im nieplácił ?
Pa. Z stárbu Krolewskiego. Pi. To nie z stárbu Chłopskiego :
A idzieś to zátym / Arol winien / á ty chłopie plác. Pa. Idzie /
Bo chłop Krolewski : y Arol niskąd inąd nie pláci jedno z
chlopá wsiąwszy. Pi. Drgé żołnierze y nie Krolewskich wśáć
Biskupstwa / Opáctwá / y inne duchowne dobrá / nie Krolew-
sfczyńny to ? á przedśis nie są wolne od lupu żołnierskiego : wiec
y Arol bierze z swych obyczáynie / po złotemu z wólki / że chłopá
wnitwecz nie obroci / y brawszy látos ma co y ná drugi rok wsiąc
lecz żołnierz po 40. złotych wsiąwszy rázem z wólki / co ma po-
tym wsiąc ? A iestże tu baczenie ? iestże Bog z tymi ludźmi ?
iabym

oym śmiał przysiąc że dśiesięć dyablow rychley przy każym
 niżeli Bog. Pa. Im daley tym sie bierzey frożysz Pietrze / dla
 Boga y ia pochwili wciekē od ciebie. Pi. Nie boy sie ty wśākēs
 kolegā y brāt moy / mow bezpiecznie co maś mowić / tytko pra-
 wda. Pa. Prawdā to że żołnierze nie maig co stād wśiagē / ā słu-
 żyli niebożetā y służo. Pi. Rowci co krādnie tym sie wymawia
 że nie ma co stād wśiagē / ā przedsie go wioda nā Subienice. A
 tej służbom ich iest liczbā y miārā / że moze rzec o każym tāt wie-
 le ā tāt wiele zāstżył / lecz nędzom tym ktore oni ludziom cży-
 nig / liczby niemāś. A chochy y liczbā bylā / czy plāczemje / czy
 nędzāmi / czy łzāmi maig być nāgrodzone ich posługi. Pa. A im
 co do tego: cżym plācono tym plācono / byle zāplācono / wśāk
 owo y przez sen lzy pieniadze znācja. Pi. Już sny iāko sny / niech
 z nimi do Dānielā āpeluiā / āle nā iāwi ia tobie Pāwle tāt po-
 wiādam / że tāt wiele tez rbogich ludzi nā żołnierzow wyply-
 nētō / że nā przyśly rok nie o konie sie im stārāc przyjdzie / āle o
 galery. Pa. A nā coż to lzy w nie zbierāc? Pi. Ucie / āle żeby wo-
 dnā bitwō stoczyli. Pa. A morze gdsie? Pi. Lzy ludzkie. Pa. O
 Pietrzewielkā to hiperbole. Pi. Pāwle wierz mi że nie wielkā /
 iabym śmiał Herxesowe wojsko nā tym morzu sżykōwāc. Pa.
 Tobieć to nie trudno / āle żołnierze temu nie wierzo. Pi. Jesli
 Heretycy wiem dawno że ci mnie nie wierzo. Ale iesli Kātoli-
 cy ci powinni by wierzyć. Pa. Ani Kātolicy / āni Heretycy / zgo-
 lā żołnierze. Pi. Ale coż wōbdam zā wiāry ludzie. Pa. Żołnierstwiey
 wiāry. Pi. A to co zā wiārā / ieszczē tey nie slychāc bytō? Pa.
 Ma też dwānāsć Artykulow w sobie. Pi. Perwie nie Apo-
 stolskich. Pa. Wylicz je ia tobie / ā ty sędz iesli Apostolskie.
 Pi. Bārzo dobrze licz: Paweł.

1. Artykul: Gdsie go ziesć tām go ziesć / byle nie
 domā. Piotr. Bārzo dobry ymnie sie podobāł. Paweł.

2. Artykul: Co kto moze / y gdsie moze wydrzec
 niechay drze. Piotr. O ten sie dyablu gdsi. Paweł.

3. Niedbāć

3. Niedbác nic że wczorá brudzy dárli/iesli co
stálo ostátka dzís dodrzec.
4. Gdy sie kto stárzy o krzywde záprzec sie / iesli
dowiedzie/ nálatác.
5. Jesli bárzo z stárga nálega vderzyc y wypchnac
6. Jesli potegá iáka kolwiek y slusznosc do stárgi
przystapi/ zbyc obyczaiem wczynienia sprawies
dlivosti/ á nigdy iey nie czynic.
7. Grozbami/ postrachami/ y odpowiedziami ná-
rabiac/ bo gromáda : zewszad ná zwády záta-
wiac/ potwarzy rez czásu swego nie zániechac.
8. Gdy chlop plácze o krzywde: smiac sie. A poz-
tym go buzdyanem álbo obuchem pocieszyc :
Toz y Szlachcicowi wczynic ktoremu sie zdo-
lac moze.
9. Gdy kto rzecze że Solnierze lupia : spytac iesli
Solnierz nie lupiwszy bárana powinien ziesc.
10. Milosierdzie/ sumnienie/ bogoboynosc/ zgo-
la wszystkie cnoty precz z obozu.
11. Poti zytá/ poty bytá. To iest nic ná to nie pás-
mietac co nápotym iesc y gdzie zyc/ w samym
wydzierku nádzieia miec/ nie stánieli tu wiec
indziey iáchac y takze wydzierac.
12. Ani Práva/ ani Krolá/ ani Boga sie nie bac.

Piotr. Páwle próznosc sie báwil wyliczaniem támtych iedenas-
stu Artykulow/ ostáteczny powiedziawszy wssytkobys byt po-
wiedzial. Bo iáko widze ieden drugiego lepszy : Ale ostáteczny
eminencja

ter & szyćkie w sobie zamyka. Paweł. Powiedzcie mi teraz
 Apostolskie to Artykuły ? Piotr. Szkodą cię długo na rze-
 czy trzymać : iednym słowem są to artykuły dyabelskie. Paweł.
 Ale ja tobie powiadam że żołnierskie. Piotr. A żołnierzeć nie da-
 kto od dyabłow. Pa. Ale niech im zaplącą tedy nie będą dyabła-
 mi. Pi. A przed zaplątą nie powinni dyabelstwa odstąpić y
 cnotliwymi być. Pa. Muszą swego dochodzić. Pi. Wolno każ-
 demu swego dochodzić / á cnoty przedsię nie odstepować: Pa.
 Konie cnoty nie odstepują. Pi. Dalby drugi dziesięć cnot (by
 iemial) za iedne iąłowice. Pa. Prze Bog przytko bärzo Pietrze
 mówisz/ niechce cię wiecey drażnić/ bo rozgniewasz sobie żołnie-
 rzow. Pi. O niewezmgę v mnie stącyey/ iesliby sie przyšla stą-
 cyca/ dyabła dalbym ia żołnierzom za stącyę. Pa. Poprawiles
 sie zpiecá ná szyć: dla Boga milcz już y ia przestąę. Pi. A
 wśák sie wśytko o stącyey mowi/ á im to miło. Pa. Miłość im
 o stącyey mowić ále z chłopy nie ztobę. Pi. Niech chłopcom
 dość uczynią/ tedy y ia po nich będą. Pa. Ni myślą o tym Pi.
 Niechże o tym nie myślą zeby byli w niebie. Pa. Pewnie nie będą
 myśleć iesli im stącyey w drodze do niebá nie dádzą. Pi. Niech
 posła wprzod Rewizory dowiedzieć sie wiele wloś w ktorey
 wlości/ tedy mogą dáć obywateli támtych kráiw: A bärzo sie
 támsmolá zrodzila / Ja z mey strony dam im dwie Antiphonie
 one náše/ Petrus Apostolus & Paulus, &c. A druga/ Hodie Simon Pe-
 trus, &c. Pa. To ich rybaltami chceż poczynić. Pi. Bą nie ry-
 baltami ále chwálcami Bożymi/ inšego sie też niechay nic nie
 spodziewáią/ boć y málo co po nich w niebie/ gdyż támspołow/
 w piekle niemáš połow/ támsie ráczey znida/ Luciper dá
 tentácyę: A stácyę będą brác v Plutoná/ v Cerberá/ v P
 Phony/ v Megery/ Cháron też dármu musí przewieść/ bo t
 grzbieť w robocie iesliby nuďcial wozić. Pa. Styfaler
 drugich Artykulách wiáry ich: Ale to już frántowskie. Pi.
 Ty Brácie wylicz y te / bo nie masz sie z czym táic. Pa. Chie
 to już musieli wymysleć ná nich/ A te są.

Pi

Pierwszy Artykuł: Koń z Kobyla nie może
być czyy inſzy tedy chłopſki. 2. Woł z krowa
czyy kolwiek. 3. Baran z owca choć ſtrzyżony.
4. Gaſior z geſia łączka nądziány. 5. Kur z ko-
koſza/ kaptun z kurczety. 6. Stonina z kunpiem/
ſyr z maſtem y z gomółka. 7. Chleb z kufka/ plá-
cel z pirogiem. 8. Gorzałka z piwem/ miód po-
iedyntkiem. 9. Goſpodyni z corka/ kucharká z prá-
czka. 10. Co dom ma by y pod ziemiá. 11. Dla
koni owies z ieczmieniem/ siáno z ſtomá. 12. Dla
czurow co ſie nawinie/ ſtráwa álbo naczyńie.

Piotr. Dobre ſą dobre páwle iáko y ſámi żołnierze / nie chłopie-
ca to ſántázya. Paweł. Státeczny tej tego nie wymyſlał. Pi.
Niemáſz tu nic wymyſtu/ rzeczy to ſą ſáme ktore ſie od żołnierzow
ludſiom dzieia. Pa. Wzdámci ſą między nimi ludſie cnotliwi
Bráćia náſzy/ á tym ſłodáby tego przypisowác. Pi. Albo mnie
maſz żebym o cnotliwych miał to rozumieć. Pa. Bo zgoła ni-
tego nie wymyſlił/ ále wſzytkim wine dáieſt: Proſto iákoſ ono
uczynił/ kiedyc Pan Karal roy pſeżoł w reſaw zebrać / wiec gdy
cie iedná tylko pſeżołká wſzila/ tyſ wſzytkie z reſawá wyrzu-
cił/ o co cie Pan ſtrofował/ wiđſiſz że dla iednego mecnoty/ nie
godzi ſie wſzytkim przymawiac. Pi. Przymawam je wiele ieſt
między nimi cnotliwych / ktorym nie przymawiam/ tylko graná
ſalis przydam ia do ich cnoty. Pa. Gdzie cnotá tam nic nie trze-
ba przydáwac. Pi. Nie o żołnierzóch to rozumieć trzeba / bo w
żołnierzow y cnotá muſi mieć przyſády y przydátek / że oni ſámi
chcą. Pa. Náucz mie tego moy miły Pietrze/ boſ ty ſtárzy.
Wiedze że oni ták ſą cnotliwi: wprzod z wrodzenia ſą wczci-
wi. Dzieci: bráćia tej náſzy/ bo teyże Rzeczypoſpolitey ſą oby-
ci. Co wiſtſza: ſą Chrzeſćianie. Co ieſzcze wiſtſza: ſą ve
plurimum

num Kátolicy/ To cnota. Což já przysáda do niey? A to
 á: Máig miedzy sobą gwałt nieśláchtý/máig poganow Tátá
 tow/máig śláchte mloda/ šalona/co ná poczciwość śláchecka
 nie nie pomnia/máig czurow co ie wrwipolciámi názwác moze/
 máig śálbierzow/náwet co sie zowia tylko á nie sa żołnierzmi/
 ktorzy wszyscy broia co żywnie chcą ná carb cnotliwych żołnie
 rzow: A cnotliwi żołnierze nie tylko milczą/ ále iesseje y bronia
 takich. A tużje roztáśiles to granum falis Pawle: Jáko mi sie
 tu ten cnotliwy wymowi/že niecnotliwego nie ma ná wodzy; á
 miał by mieć dla siebie sámego/by iego cnoćie w brew nie bylo.
 Pa. A czemu śláchtá sámá swowolnikom/ czurom rospustnym/
 śálbierzom/wierzy y śácya dáie /niech nie dáie iedno żołnierzom
 prawdziwym. Pi. Wkázje mi háślo żołnierzow prawdziwych.
 Pa. Nie potráśje ia w to. Ti. Sluchajze mnie: Wśáť żołnierz
 slugá jest K. Ptey. Pa. Ták jest. Pi. To mu śácya ma być dá
 na kiedy on ná posłudze K. Ptey. Pa. Ták jest. Pi. A kiedy Pan
 żołnierz iuž bedac w przystáwstwie / á vprośiwšy sie z pod cho
 ragwie iedzie náwiedzác Pána oycá/ pánig mátkę/ páná brá
 tá/ páná śwagra/ do páná sáśiáda ná becžke piwá/ do pániey
 wodowy w zaloty: á gđziejolwiek przyiędzie w drodze/przed sie
 mu śácya day/ dla czegož to? wśáť to nie poslugá K. Ptey.
 Pa. A ktož tákiemu káże dáwác? Pi. Sam on káże. Pa. Wic
 go nie sluchác. Pi. A on obuchem Pa. Nie dáć musie. Pi.
 Ale on nie w nádszieie swoje/ále w nádszieie orádku/ták sobie zu
 chwále poczyňa / y powiáda: že iedzie po posłudze K. Ptey. Pa.
 A wic ná to niech wkáże páśport od stáršych Pi. Obuch wká
 že to iego páśport: A toćby to byla cnotliwych spráwá/ žeby
 to potráfili/áby rozeznác żołnierzá od swowolniká: služba K.
 czypospol. od prywatney przeiaždžki. Dopieroby cnote sw
 zupełnie wyświádczyli Pánowie cnotliwi: po i tego niemí
 bráku nie czynie. A wśytkich Confederatow niecnotámiť
 Bo cnotliwy kiedy moze zábieżec niecnoćie/á niezábiežga se
 niecnotą. Pa. Ale jáko to pod obná ták wiele ich mieć ná

Piotr. **A** iako podobna miec na wodzy Rzeczpospolita wyzyte
Senat wyzytel/ Krola Pána samego náostátek. Paweł. **M**áin
oni stáršy / wiec iako stáršy uchwała ták musí být: **B**y on
byl nacnotliwšy / tedy nie iest stáršym musí milczec. **Pi.** **W**iec
ná stáršestwo wybierac co cnotliwšy. **Pa.** **S**iláby času
trzeba czynic takie bráki przy obieraniu stáršego: dosyc ná tym
ze ciotwiek Bycerski / swiádom toru żołnierstiego / iunak dobry.
Piotr. **T**o iest / ze umie sam dobrze lupic / y drugim roszárowac:
Owa mi tych cnotliwych nie wymowisz / iesli starwy swey nie
poprawia. Paweł. **N**iepodobnych rzeczy domagasz sie. Piotr **A**
to teź niepodobna ábym ia ich zá cnotliwych miał: **D**osyc o tym
Páwle. Paweł. **D**osyc Pietrze. Piotr. **U**czynie ia konklusja:
Niechayze te żołnierze / **D**iabel w rychle pobierze.

Paweł. **D**obry rym.

W.D.

